

К. с.-г. н., Нечипоренко В.В.

Сумський національний аграрний університет, Україна

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА

ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Соціально-економічний розвиток України вимагає підвищення рівня продовольчої безпеки держави, забезпечення населення високоякісними та екологічно безпечними продуктами харчування з метою збереження його здоров'я, поліпшення добробуту суспільства. У ринковій економіці проблема якості є найважливішим чинником підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки. Якість — комплексне поняття, що характеризує ефективність усіх сторін діяльності: розробка стратегії, організація виробництва, маркетинг тощо.

Кваша С.М. [1] вважає продовольчу безпеку важливим складовим елементом загальнодержавної політики, який характеризує політичну незалежність країни, її економічну міцність та стабільність, соціальну забезпеченість населення та здатність задовольнити продовольчі потреби своїх громадян без шкоди загальнодержавним інтересам.

Політика продовольчого самозабезпечення повинна стимулювати зростання всієї економіки, проведення програми модернізації села. При цьому слід враховувати необхідність протидії кризовим явищам на міжнародному ринку та іншим зовнішнім загрозам.

На думку В.І. Мунтіяна, продовольчу безпеку слід розглядати як складову економічної безпеки України. Він вважає, що економічна безпека визначається виробничо-продуктовою потужністю агропромислового комплексу та його спроможністю вчасно реагувати на кон'юнктуру продовольчого ринку; наявністю необхідних обсягів перехідних запасів; рівнем платоспроможності населення, що має забезпечувати споживчий рівень громадян; недопущенням імпортової експансії тих продовольчих товарів, забезпечення якими в необхідних обсягах може здійснювати національний агропромисловий

комплекс [2].

Необхідність гарантування продовольчої безпеки України потребує підтримання відповідного рівня продовольчого самозабезпечення, що передбачає використання державної підтримки вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції та вжиття заходів імпортного контролю з метою захисту власних виробників від іноземної конкуренції.

Безумовним є той факт, що від стану агропромислового комплексу безпосередньо залежить рівень продовольчої безпеки України. Нині в АПК зосереджено більше половини виробничих фондів, виробляється близько 50% ВВП, дві третини товарів народного споживання, працює майже 40% населення [1].

Продовольча незалежність вважається досягнутою, якщо агропромисловий комплекс здатен самостійно забезпечувати виробництво, зберігання, переробку та постачання для країни основних видів продовольства в кількості та асортименті, необхідного для здорового життя.

Основне багатство країни - її територія та люди. Головне завдання держави, в особі її керівництва, – це збереження цілісності території і дбайливе ставлення до свого населення, створення необхідного комплексу умов для реалізації здібностей кожного щодо належного забезпечення себе і своєї сім'ї. Цього можна досягти лише за повноцінного функціонування національної безпеки, адекватна конструкція якої неможлива без розвитку її складової – продовольчої безпеки.

Аграрний сектор, у структурі якого домінують галузі рослинництва й тваринництва, є головною складовою агропромислового комплексу – одного з найбільших і найважливіших секторів економіки України. У безпосередній залежності від функціонального стану агропромислового комплексу, і особливо сільського господарства, перебувають економіка і продовольча безпека держави, розвиток внутрішнього і зовнішнього ринків, а отже і рівень життя населення[3].

Конкурентоспроможність як похідна конкуренції є мірилом спроможності об'єктів або суб'єктів до самовираження і самоствердження в умовах конкурентної боротьби. На неї впливають фактори зовнішнього і внутрішнього походження, що мають безпосередній та опосередкований вплив на рівень конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

До системи зовнішніх факторів відносяться фінансові джерела забезпечення економічної конкурентоспроможності, у тому числі державна підтримка, інвестиційно-інноваційне підвищення конкурентоспроможності, організований сільськогосподарський ринок як основний чинник формування сприятливого конкурентного середовища, пріоритети розвитку земельних відносин у сільському господарстві та шляхи їх реалізації, розвиток сільської місцевості – необхідна складова формування конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва.

Основними внутрішніми факторами, що забезпечують економічну конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств, є якість і собівартість, основу яких складають економіко-технологічна організація виробництва і мотивація праці.

Економічна конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства як економічна категорія є функцією собівартості і поєднує в собі інформацію про зовнішні та внутрішні чинники, що забезпечують захоплення та утримання конкурентно-формуючих позицій даним підприємством у сфері економічної діяльності.

Отже, з метою здійснення контролю за станом продовольчої безпеки як в країні, так і в регіону необхідно розробити систему її моніторингу, встановити перелік показників, порядок збору, обробки та аналізу інформації. Необхідне прийняття низки законодавчих актів, спрямованих на забезпечення продовольчої безпеки країни, підвищення якості вітчизняного та імпортованого продовольства та охорона здоров'я населення.

Саме ці заходи, на наш погляд, будуть сприяти росту ефективності сільськогосподарського виробництва і на цій підставі – забезпеченню продовольчої безпеки країни та підвищенню її конкурентоспроможності

Література:

1. Кваша С.М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку/ С.М. Кваша// – К.: ЗАТ “НІЧЛАВА”. – 2000. – 252 с.
2. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян // – К., 1999. – 462 с.
3. Скидан О. Продовольча безпека як пріоритет регіональної аграрної політики / О. Скидан // Економіка України. – 2004. - №3. – с. 53-60.